Nota van Wijziging – Budgetbrief 2026-2030

Inleiding

Met deze Nota van Wijziging – Budgetbrief 2026-2030 brengt het college de financiële ontwikkelingen uit de 2e Tussentijdse rapportage 2026, de Programmabegroting 2027-2030 en de septembercirculaire 2026 in samenhang bijeen. Daarmee krijgt de raad één actueel beeld van het lopende begrotingsjaar, het meerjarenperspectief, de ontwikkeling van de reserves en de belangrijkste onzekerheden.

De Programmabegroting 2027-2030 is beleidsarm opgesteld, omdat na de gemeenteraadsverkiezingen nog geen nieuw college is gevormd. Naast de verwerking van autonome en exogene ontwikkelingen zijn daarom geen nieuwe beleidskeuzes, bezuinigingen of ombuigingen opgenomen. De financiële keuzemogelijkheden zijn eerder in volle breedte in beeld gebracht in het aan de raad beschikbaar gestelde BMC-rapport over ombuigingen en beleidsvrije ruimte.

Algemeen financieel beeld

Leidschendam-Voorburg beschikt over een gezonde financiële uitgangspositie. Dankzij een solide reservepositie, een verantwoord financieel beleid is de gemeente goed in staat om incidentele tegenvallers op te vangen en tegelijkertijd te blijven investeren in maatschappelijke opgaven en voorzieningen voor inwoners. De begroting voor 2027 en 2028 is structureel sluitend en voldoet daarmee aan de uitgangspunten van financieel toezicht.

Het financiële beeld voor 2026 laat weliswaar een negatief begrotingsresultaat zien, maar dit wordt grotendeels verklaard door incidentele lasten. Het structurele financiële beeld is daardoor aanzienlijk gunstiger dan het saldo van het lopende jaar op het eerste gezicht doet vermoeden. Tegelijkertijd laat het meerjarenperspectief zien dat vanaf 2029 de structurele uitgaven groter zijn dan de structurele inkomsten. De bezuinigingen van het Rijk op het gemeentefonds veroorzaken het tekort in de meerjarenraming wat nu vanaf 2029 zichtbaar is. Dit vraagt om blijvende aandacht voor de houdbaarheid van de gemeentefinanciën op langere termijn.

De septembercirculaire 2026 bevestigt in grote lijnen dit beeld. De circulaire actualiseert de inkomsten uit het gemeentefonds en bevat middelen voor loon- en prijsontwikkelingen, taakmutaties en specifieke uitvoeringsopgaven. Een belangrijk deel van deze middelen is daarmee niet vrij beschikbaar, maar bedoeld om bestaande taken en prijsontwikkelingen op te vangen. De septembercirculaire leidt daarom vooral tot een actualisatie van het financiële beeld en verandert de onderliggende financiële opgave niet fundamenteel.

De ramingen in de begroting zijn gebaseerd op de meest actuele beschikbare informatie en de beste inschattingen die op dit moment kunnen worden gemaakt. Al jaren wordt ingezet op zo realistisch mogelijk begroten waarbij alle begrotingsposten en investeringen worden doorgelicht. Daarmee is geen sprake van vrije ruimte door bijvoorbeeld structurele onderbesteding of niet-benodigde baten.

Het college blijft vasthouden aan de lijn van financieel solide en behoedzaam begroten. De aanwezige reserves bieden ruimte om schommelingen op te vangen en om gefaseerd naar oplossingen voor de langere termijn toe te werken. Tegelijkertijd zijn reserves geen onuitputtelijke bron van dekking. Op langere termijn heeft de afnemende reservepositie invloed op de solvabiliteit. De structurele tekorten vanaf 2029 vragen zodoende om blijvende financiële discipline en tijdige bestuurlijke keuzes, zodat ook in de toekomst sprake blijft van een financieel gezonde gemeente.

Ontwikkelingen 2026

Tweede tussentijdse rapportage voor 2026

De 2e Tussentijdse rapportage 2026 laat een voorlopig begrotingsresultaat zien van € 8,4 mln. nadelig, waarvan € 7,0 mln. betrekking heeft op incidentele baten en lasten, waarmee het voorlopig structureel begrotingsresultaat uitkomt op € 1,4 miljoen nadelig.

2e Tussentijdse rapportage	2026
Uitgangspostie 2e Turap 2026	**-8.801**
Mutaties 2e Turap:	
Mee- en tegenvallers	1.282
Budgetoverhevelingen	711
Meicircualire gemeentefonds	-1.621
Voorlopig begrotingsresultaat 2026	**-8.430**
Waarvan incidentele baten en lasten	6.999
Structureel begrotingssaldo	**-1.431**

*bedragen * € 1.000*

Belangrijkste ontwikkelingen uit de 2e Turap

Het sociaal domein blijft de belangrijkste bron van structurele druk. De jeugdzorgkosten worden op basis van de actuele prognose met € 1,1 miljoen verhoogd door de ontwikkeling van het zorggebruik en hogere tarieven. Hiertegenover staat in 2026 een incidentele compensatie vanuit het Rijk van € 0,5 miljoen voor niet-beoogde jeugdzorgkosten uit 2024 en 2025. Binnen de Wmo stijgt de vraag naar huishoudelijke ondersteuning en begeleiding. Na herschikking binnen de Wmo-budgetten resteert een tekort van € 0,1 miljoen. Daarbij zijn de Wmo-achterstanden nog niet volledig ingelopen en wordt de wettelijke behandeltermijn van zes weken nog niet gehaald.
Binnen werk en inkomen ontstaat in 2026 een incidenteel voordeel op de BUIG van € 1,7 miljoen. Voorgesteld wordt dit bedrag te storten in een nieuw in te stellen bestemmingsreserve BUIG. De reserve is primair bedoeld om het tijdelijke nadeel op te vangen dat ontstaat doordat het aantal uitkeringsgerechtigden door de doorstroomlocatie naar verwachting eerder stijgt dan de compensatie, die via de T-2-systematiek met twee jaar vertraging volgt. De reserve kan daarnaast worden gebruikt om tijdelijke fluctuaties binnen de BUIG-systematiek te egaliseren, voor zover het beschikbare saldo dit toelaat.
Bij lokale inkomsten en overige dekkingsmiddelen vallen de OZB-opbrengsten € 0,4 miljoen lager uit, onder meer doordat de groei van het aantal woningen en de waardestijging lager zijn dan

geraamd en door een gewijzigde fiscale kwalificatie van bouwgrond voor woningen in aanbouw. Het verwachte dividend van BNG valt € 0,2 miljoen lager uit. Daartegenover staat een incidenteel voordeel van € 0,8 miljoen uit een btw-suppletie over 2020 tot en met 2022.

Budgetoverhevelingen en uitvoeringsplanning

In de 2e Turap wordt € 0,7 miljoen aan budgetten doorgeschoven van 2026 naar 2027. De grootste posten zijn organisatieontwikkeling (€ 260.000), tijdelijke huisvesting Raadhuisplein 1 (€ 175.000), sloopkosten De Haar (€ 150.000) en subsidie voor de bibliotheek (€ 106.000). Deze overhevelingen verbeteren het resultaat van 2026 waarbij de onderliggende activiteiten en lasten doorschuiven naar 2027.
De rapportage laat daarnaast op meerdere beleidsterreinen vertraging zien. Dit betreft onder meer Wmo-aanvragen, inburgeringstrajecten, vergunning parkeren rondom de Mall, de buurtbus Stompwijk-Leidschendam, Voorburg Noord-Noord, de cultuurmakelaar en onderdelen van informatiebeveiliging en weerbaarheid. Oorzaken zijn onder andere beperkte capaciteit, personele wisselingen, afhankelijkheden van andere partijen en aanvullende procedures.

Reserves, voorzieningen en investeringen

Het investeringsplan 2026-2030 is opnieuw geactualiseerd om de verwachte uitvoering realistischer te ramen. De actualisatie richt zich op 78 investeringskredieten die volgens de eerdere planning in 2026 zouden worden afgerond. Voor 13 investeringen bestaat nog onzekerheid over afronding in 2026 en voor 24 investeringen is aanvullende financiële besluitvorming nodig. Kredietaanpassingen hebben onder meer betrekking op NIS2/BIO, de huisvesting van de reddingsbrigade, de kademuur Oude Haven, de inrichting van het servicecentrum en zes verkeersregelinstallaties.
Bij de raming van de kapitaallasten wordt rekening gehouden met de gebruikelijke vertraging in de uitvoering van investeringen. In de begroting 2027-2030 is hiervoor een stelpost onderuitputting kapitaallasten opgenomen binnen de mogelijkheden die het provinciaal toezichtskader van de provincie. De ruimte die deze stelpost oplevert, is verwerkt in het begrotingssaldo en vormt daardoor geen aanvullende vrije ruimte.

Septembercirculaire effect in 2026

Na het opstellen van de tweede tussentijdse rapportage van 2026 bracht het Rijk de septembercirculaire uit. De circulaire leidt voor Leidschendam-Voorburg in 2026 tot een beperkte verlaging van de algemene uitkering van € 184.000 ten opzichte van de meicirculaire. Binnen deze mutatie wordt een aantal positieve ontwikkelingen, zoals aanvullende middelen voor taakmutaties en decentralisatie-uitkeringen, gecompenseerd door een lagere uitkering als gevolg van de actualisatie van de verdeelmaatstaven van het gemeentefonds en een afrekening over voorgaande jaren. Daarnaast wordt de eerder in de begroting opgenomen stelpost voor het btw-compensatiefonds vervangen door de definitieve afrekening.

Na verwerking van deze wijzigingen verslechtert het begrotingssaldo in 2026 met € 633.000. Het grootste deel hiervan wordt veroorzaakt door een neerwaartse bijstelling van de maatstaven terwijl daarnaast de uitkeringsfactor daalt. Ook is sprake van een afrekening over voorgaande jaren van € 338.000 nadelig.

Financieel perspectief 2027-2030

De gemeente staat er financieel goed voor en beschikt over een gezonde reservepositie. De begroting voor 2027 en 2028 is structureel in balans. Voor 2029 en 2030 zijn de structurele uitgaven naar verwachting hoger dan de structurele inkomsten. Dit vraagt om blijvende aandacht voor het financiële perspectief op langere termijn en om tijdige voorbereiding van keuzes waarmee het structurele evenwicht kan worden hersteld.
In 2027 en 2028 is binnen de concept meerjarenbegroting voor twee jaar structurele begrotingsruimte aanwezig. Vanaf 2029 is sprake van een structureel tekort. Voor die jaren moeten nog ombuigingen, bezuinigingen of andere structurele maatregelen worden gevonden. De incidentele ruimte in de eerste jaren kan daarom niet zonder meer worden ingezet voor structurele beleidsintensiveringen.

Financieel perspectief 2027-2030

Begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Saldo 2e Turap / Programmabegroting				
Begrotingssaldo	-1.263	-662	-3.242	-1.629
Saldo incidentele baten en lasten	2.287	1.825	-	-
Structureel begrotingssaldo	**1.024**	**1.163**	**-3.242**	**-1.629**
Netto effect septembercirculaire 2026	-433	155	679	674
Geactualiseerd structureel saldo	**591**	**1.318**	**-2.563**	**-955**

*bedragen * € 1.000*

Programmabegroting 2027-2030

Ten opzichte van de Kadernota is het financiële perspectief voor 2027 en 2028 verbeterd. Tegelijkertijd blijft de gemeente behoedzaam. Een groot deel van de inkomsten komt via het gemeentefonds en is daarmee afhankelijk van landelijke besluitvorming. Ook toekomstige ontwikkelingen, zoals stijgende zorgkosten, economische ontwikkelingen, loon- en prijsstijgingen en vertraging of kostenstijging bij investeringsprojecten, kunnen tot nieuwe financiële opgaven leiden. De gemeente blijft daarom inzetten op een realistische en voorzichtige begroting, waarbij risico's tijdig in beeld worden gebracht.

De reserves bieden ruimte om incidentele tegenvallers op te vangen en om te blijven investeren in voorzieningen en projecten voor inwoners. Een belangrijk deel van de bestemmings- en dekkingsreserves is wel al bestemd voor specifieke plannen en toekomstige kapitaallasten. De verwachte afname van de reserves en de structurele tekorten vanaf 2029 vragen daarom om blijvende aandacht voor de financiële positie op langere termijn.

Reservepositie	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve met bufferfunctie	11,4	11,4	11,4	11,4	11,4
Algemene reserve vrij besteedbaar	52,9	43,8	42,1	38,8	36,3
Bestemmingsreserves	142,0	137,6	127,8	123,7	121,2
Totaal reserves	**206,2**	**192,8**	**181,4**	**173,9**	**168,9**

*bedragen * € 1.000.000*

De gemeente beschikt momenteel over een solide reservepositie. Het totale reservevermogen bedraagt in 2026 afgerond € 206 miljoen en neemt volgens de huidige meerjarenraming af naar afgerond € 169 miljoen in 2030. Deze afname wordt voornamelijk veroorzaakt door de inzet van reeds beschikbare middelen voor eerder door de raad vastgestelde doelen en de dekking van kapitaallasten.

Bij de beoordeling van de beschikbare financiële ruimte is het van belang om onderscheid te maken tussen de verschillende soorten reserves. Van de totale reserves bestaan voor € 142 miljoen uit bestemmingsreserves. Deze middelen zijn door eerdere raadsbesluiten al gekoppeld aan specifieke doeleinden, zoals duurzaamheid, mobiliteit, en Sterk voor Noord. Deze middelen zijn daardoor niet zonder meer vrij beschikbaar voor nieuwe beleidsinitiatieven.

Ook de algemene reserve vraagt om een behoedzame benadering. De algemene reserve met bufferfunctie bevat € 11,4 miljoen en vervult een belangrijke rol als financiële buffer voor het opvangen van risico's en onverwachte tegenvallers. De vrij besteedbare algemene reserve neemt de komende jaren af van € 52,9 miljoen in 2026 naar € 36,3 miljoen in 2030.

Solvabiliteit	2026	2027	2028	2029	2030
Solvabiliteitspercentage	58,5%	47,9%	44,0%	38,9%	36,4%

De ontwikkeling van de solvabiliteit laat zien dat terughoudendheid geboden is. Het solvabiliteitspercentage daalt van 58,5% in 2026 naar 36,4% in 2030. Hoewel de gemeente daarmee financieel gezond blijft, betekent deze ontwikkeling wel dat de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen afneemt. Op termijn zullen de bestemmingsreserves volledig besteed worden en zal de solvabiliteit nog verder afnemen. Aanvullende structurele inzet van reserves zal deze ontwikkeling versnellen en daarmee de financiële weerbaarheid van de gemeente op langere termijn verminderen. Daarnaast zijn reserves naar hun aard incidentele middelen. Ook de provincie Zuid-Holland wijst er in haar brief aandachtspunten voor financieel toezicht op dat reserves in beginsel eenmalige middelen zijn en daarom doorgaans niet kunnen worden ingezet voor het dekken van structurele uitgaven.

Effecten Septembercirculaire

Na het opstellen van de Programmabegroting 2027-2030 bracht het Rijk de septembercirculaire 2026 uit. De circulaire leidt voor Leidschendam-Voorburg vanaf 2027 tot een verbetering van de ontwikkeling van het gemeentefonds ten opzichte van de meicirculaire 2026. Deze verbetering wordt voornamelijk veroorzaakt door een hogere raming van het accres als gevolg van de actualisatie van de loon- en prijsontwikkeling op basis van de Miljoenennota 2027. Daar staat tegenover dat een belangrijk deel van dit voordeel wordt gecompenseerd door een lagere algemene uitkering als gevolg van de actualisatie van de verdeelmaatstaven, de ontwikkeling van

de uitkeringsbasis en wijzigingen in de uitkeringsfactor. Daarnaast bevat de circulaire verschillende taakmutaties en decentralisatie- en integratie-uitkeringen, waaronder middelen voor de Wet Versterking regie volkshuisvesting, openbare bibliotheken en de aanpak van problematische schulden. Tegenover deze inkomsten staan in veel gevallen ook aanvullende gemeentelijke uitvoeringslasten.

Na verwerking van deze wijzigingen verslechtert het begrotingssaldo in 2027 met € 433.000. Vanaf 2028 slaat dit effect om naar een beperkte verbetering van het begrotingssaldo van € 55.000, oplopend naar een voordeel van € 579.000 in 2029 en € 674.000 in 2030. De verbetering van het meerjarenperspectief wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere accresontwikkeling, terwijl de negatieve effecten van de ontwikkeling van de uitkeringsbasis en de maatstaven een deel van deze positieve ontwikkeling dempen. Voor een nadere toelichting op de afzonderlijke mutaties wordt verwezen naar de bijlage 1: Toelichting septembercirculaire 2026.

Aanpassing indicatoren

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2027-2030 zijn twee indicatoren onjuist overgenomen. Hierdoor sluiten de gepresenteerde waarden niet volledig aan op de meest actuele brongegevens. Het betreft uitsluitend een administratieve verwerking van de indicatoren; er zijn geen financiële gevolgen voor de begroting en de onderliggende beleidsdoelstellingen blijven ongewijzigd. Met deze nota van wijzigingen worden de indicatoren gecorrigeerd, zodat de begroting aansluit op de actuele en juiste gegevens.
De precieze wijziging is opgenomen in bijlage 2: Wijziging indicatoren begroting 2027-2030.